

וּבְרִיתְךָ לְשִׁבְתִּי עֲנֵהוּ

פרשת ויקהל - פקודי
ג'ליון מס' 6

חידון א' ב'

כתב חידה:

מתוך מעל ראשך,
או טמון תחת רגלך,
פעם ישבתי בכבוד
על מזבחה,
(מספר אחודה נא)

חידה בתרגום:

איזה מילה בתרגום מזכרת
ב"ערויבין"?

חידודון:

- מה קשור לסכות בפרשה?
- מה נזכר בפרשה שנעשה גם היום?

ווארטים:

- בתוך מה יהיה פי המעיל? אפוד.
- מי עשה את הארון? בצלאל.
- איזה ג' דברים משקדים היו בקנה האחד של המנורה? גביעים.
- מאיזה שבת היה אהליאב? דן.
- עד איזה יום לא יעלו בני ישראל עם לא יעלה הענן? העלות.
- מה היה עשוי מכסף בעמודי החצר? ווי העמודים וחסוקיהם.
- מה הארף והרחב של החשן? זרת.
- מי יעשה את מלאכת הקדש יחד עם בצלאל ואהליאב? חכם לב.
- איזה ד' דברים יצקו ב-ד' הקצוות למכבר הנחשת? ירקסו.
- מה יעשו עם החשן? ירקסו.
- איפה אסור להבעיר אש? כל משבתיכם.
- מה נמצא על השלחן? לחם.
- איזה דבר נמצא סביב למזבח הנחשת? מכבר.
- אכן מאכני הנחשת? נפך.
- איזו קטרת יקטירו על מזבח הזהב? סמים.
- מה נמצא מעל המשכן ביום? ענן ה'.
- באיזו צורה כתבו על הציץ? פתוחי חותם.
- מאיזה מקום במנורה יצאו קנייה? צדיה.
- מתחת למה יהיו האדנים? קרשים.
- מה יהיה מזבח הקטרת? רבוע.
- מאיזה סוג של עצים היה עשוי הארון? שיטים.
- ממה היה עשוי הכסף החיצון? עור תחש.

למשח בשמחה וברצון:

"ואת בניו תקריב... ומשחת אותם כאשר משחת את אביהם"
שאל המשח חכמה:

מדוע נזכר הקב"ה להזהיר ולצוות את משה ורבו למשח את בני אהרן כשם שמשח את אביהם?!

והוא משיב:

יתכן לומר שעל מעלת אהרן לא היה משה מתקנא שהרי גם הוא זכה למעלות בהיותו נביא ומלך, אבל על מעלת בניו של אהרן היה מתקנא. שהרי הוא, משה, לא זכה לכך שבניו יקבלו מעלה וכמו שדרשו חז"ל על הפסוק "אל תקרב הלום" שבשם משה לו ולזרעו... ואם כן היה מקום לחשש שאולי משה לא ימשח את בני אהרן בשמחה ובלב שלם, לכן אמר "ומשחת אותם" בשמחה וברצון גמור "כאשר משחת את אביהם..."

את מי ממלאים חכמה?

"וימלא אותו רוח אלקים בחכמה, בתבונה ובדעת"

במדרש מובא שלבצלאל הייתה חכמה רבה עד כדי כך שמושה רבנו נדהם מהיכולות שלו ושאל אותו: "מהיכן אתה יודע? וכי שמך בצלאל כיון ש: בצל-אל הייתי?!" המדרש מוסיף ומבאר שאין הקב"ה נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה. ומביא לכך ראיה מספר דניאל בפרק ב' "יהב חכמתה לחימינו" - נותן חכמה לחכמים.
משל למה הדבר דומה:

לאדם שהולך עם פדו לחנני המוכר שמו, וזו ודבש. אם החנני מנוסה ופיקח, איננו שואל את חנני מה ברצונו לקנות אלא מריח הוא את הפד ויודע מיד את מבקשו.

במה ריח חנני נודף יורד הוא אל המרתף וממלא לו יין. אם שמנוניות הן דפנות הכד ימלא לו ברוח מן השמן. ואם דבקיות הן ימלא את הפד בדבש דבורים טהור...
כן הוא הנמשל:

הקודש ברוך הוא, אם רואה שיש באדם חכמה מיד ממלאו בחכמה...

אם כן נמצאו למדים, שהמבקש חכמה יבדק שדפנות ראשו הן סמוגים בחכמה...

אלה פקודי המשכן. זה שאמר הכתוב. מ"ג משלי כח, כז) איש אמונת רב ברכות על דו ומי שאינו נאץ להעשיר לא ינקה. עוד דבר. איש אמונת זה משה על כל הדברים שנעשה גזבר [אחראי] עליהם היו מתברכים עוד לטול כהונה גדולה. עוד דבר. איש אמונת רב ברכות זה משה שנעשה גזבר לעצמו ואף על פי שהיה גזבר לעצמו היה קורא לאחרים [ומחשב ומחשב] על ידיהם שצאמר ביד איתמר. שנו רבותינו מי שהיה נכנס לתרומת הלשכה לא היה נכנס לא בפרגוד חפות ולא בפונדיא שאם העשיר יאמרו משל לשפה העשיר, שאדם צריך לצאת ידי הבריות כדרך שהו צריך לצאת ידי שמים שצאמר והייתם נקיים מה' ומישראל, ומשה היה גזבר לעצמו וכו'. אמר רבי יוחנן לשני ברוכים הביאו כל המשכן והותרנו, שצאמר והמלכה הייתה דגם מה נעשה בוותר? אמר לו לד ועשה בהם משכן לדברות, הלך ועשה כן כיון שבה לתו חשבון אמר להם כך וכך נצא למשכן וביותר עשיתי משכן העדות שצאמר אלה פקודי המשכן משכן העדות. מהי הסבה שכתוב "משכן" שני פעמים? אמר רבי שמעון כתוב שתי פעמים בגלל ששתי פעמים נתמשכן על ידיה. אמר רבי ישמעאל זה סימן לכל באי עולם שאין סליחה אלה לישראל בלבד שצאמר משכן העדות עדות היא לכל באי עולם שהקב"ה נתרצה בישראל. משל למה הדבר דומה? למלך שנגאש אשה והיה מחבבה ביותר, ואז פעם עליה וניהיה וניהיה שכלותיה אומרות לה המלך לו יחזר אליו. לאחר הרבה ימים המלך נתרצה ואלף לפלטיין שלה ואכל ושתה איתה ושכלותיה לא היו מאמינות שהמלך נתרצה וחזר אליה והיה עליה ריח בשמים ומיד כל השכלות האמינו שהמלך נתרצה. כך הקב"ה חבב את ישראל והביאם לפני הר סיני ונתן להם את התורה וקרא אותם מלכים ולאחר הרבעים יום הם עשו את העגל. באותה שעה אמרו הגויים אין הקב"ה מתרצה להם עוד. כשעמד משה ונתפלל עליהם אמר לו הקב"ה סלחתי כדברך ולא רק זה אלה אני גם משרה שכניתי עליהם וביניהם והכל יודעים שסלחתי להם שצאמר ועשו לי מקדש: (מספר מדרש רבה ויקרא פקודי)

סיפורא:

וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לח' (שמות לח"ב')

"את המעשה הנורא הקא ספר אממ"ר הג"ר מנחם רוזנבליט שליט"א, ששמע אותו מהגאון רבי רפאל דוד אויערבאך זצ"ל ראש ישיבת שער השמים, יסוד של הגאון רבי שלום שברדון.

"לאשה אחת שהתגוררה בשכונתו של רבי שלום שברדון בשכונת שערי חסד, היה בן שאינו שומר תורה ומצוות, בשם משה, שהיה פקיד בכיר בממשלה. הוא היה נכה בגלגולו ובעל רכב ממשלתי מקדיר. בימים חתם, אדם בעל רכב היה נחשב מותר מעט...

"יום אחד בשבט האיש לבקר את אמו פגש בגיסים הגאונים רבי שלום שברדון ורבי רפאל דוד אויערבאך. לפתע נחה על ר' שלום רוח טובה, פנה ואמר לפקיד בניגון הדיע: 'מוישה, מוישה... פה אתה אדם חשוב מאד, אבל לאחד מאח ועשרים שנה, תרי בסוף יגלו אותך לתור המנהלות... זה גלגל להיות יום קר, כולם ילדו אותך, אבל בסוף אתה תשאר שם לבד. וישם אין אוטו, אין פקיד בכיר. מוישה, מוישה, מה יהיה אז...'

"ר' דוד אויערבאך היה בטוח שר' שלום עומד לתטוף 'מנה', והפקיד הנכבד יתפרץ עליו בכעס. אך למרבה הפלא ענה לו משה: 'מה אתה חושב, שאני לא יודעני אני אספר לך מה קרה, ומדוע אני חוזר על רגלי.'

"בצעירותי הייתי בחור דתי, חסיד בעלמא. פתחו לפני בר המצוה לקח אותי אבי לארמ"ר הקדוש רבי אהרן מבעלזא כרי להתברך מפיו. עמדנו בחור, לפנינו היה יהודי נכה שקלף עם קנים. כשהגיע היהודי לפני תרבי, פנה תרבי ואמר לו: לפה אתה לא חוזר על רגליך? תורק את זה!

"היהודי לא הבין מה תרבי רוצה מפניו, תרי הוא משתק בגלגולו מלחה. התמחמתו, ונרק קב אגוד. אמר לו תרבי: 'אמרתי לך זרוק את שנייהם ותלך!' האיש נרק את הקב השני, ולפילאת כולם התחילו ללכת כאחד האדם.

"אני הייתי בחור מיד אחריו. אמר לי תרבי: 'אתה ראתה מה שתינה פאן. דע לך, בשבת הראשונה שאתה תחלו, מה שתינה ליהודי תהו ועבוד אליך.'

"עברו שנים. בפולין הייתה תנועת ה'בונד' הסוציאליסטית ששקפה אתה רבבות מבני ישראל. גם אני הפכתי לחבר ב'בונד' עד שהייתי בה מרדף לבני נוער. שנים הקפדתי, ולא חלתי שבת. אך שבת אחת עשינו טיול, כל החניכים שלי עלו למשאיות טיולים ואני יחד איתם. כשהמשאית החלה לנסע נפלתו מפנה ונחבלתי, ומאז אני יכול ללכת על רגלי.

"השיב לי ר' שלום: 'בכר הייתי... בכר ראיית... נאף על פי בן... (ע"פ ר' שלחן שבת)

פתרונות:

חידודון:

1. שפריד לגמור את כל מה שבכוס.
2. סף.

מילה במגילה:

1. עץ.
2. עצה.
3. הציע.
4. הצעה.

סיפור על רבי שלמה זלמן אויערבאך:

ר' שלמה זלמן

אוייערבאך

פעם אחת נסע נכדו של הרב אונגרן במונית נהג המונית שמע שהוא הנכד של הרב אונגרן והתרגש מאוד. 190 הנהג: "אני הספתי את סבא שלך במונית שלי בן 12 שנים. סבא שלך הוא האיש הכי נחמד בעולם. בימים לא ראיתי איש כזה נחמדו ומיד הוא חתה, מיד הוא נכנס ואומר "בקר טוב" מכל הלב. מיד הוא טוול מה שלומי ומה שלום משפחתי. בקפתי מנהגי המוניות האחרים שמייד כשהוא מתקשר - יתנו לי להפסיק אותו. פעם אחת בקש ממני שלא אעבד בשבת. פון שלרב היה כל כך אכפת ממני - גם לי היה אכפת ממנו והקלסתי להקטיק לנסע בשבת."

תלמידיו:

חתנו הרב זלמן נחמיה גולדברג, הרב יהושע ישעיה נויבירט, הרב ישראל מאיר לאו והרב אביגדור הלוי נבנצל

רבותיו:

אביו, הרב חיים יהודה לייב אויערבאך, הרב איסר זלמן מלצר, הרב שמשון אהרון פולנסקי

לידה:

כ"ג בתמוז ה'תר"ע

פטירה:

כ' באדר א' ה'תשנ"ה

בגיל 84

מילה בפּרשָה

1. נוזל הנמצא בתוך הפה.
2. והכלי לא מלא.
3. בנוף סביב נראה.
4. ואת החפץ רידד ויישר יפה.

המילה שבפרשה:

שַׁבַּת שְׁלוֹם!!!

הלכתא:

באזח יום מומלץ שלא לקיים מען כותיקין לפני המנין הרגיל בתפילת מוסף של חיוס הראשון של פסח מפסיקים לומר 'משיב רוח ומוריד הגשם'. למנהג אשכנז בכו"ל אין אומרים בקוץ 'מוריד הטל', ואין מכריזים על השינוי, אלא חוזן משנה בחזרת הש"ץ, והעבור משנה בתפילת מנחה. ובמקום בו מתקיים מען כותיקין ולאחריו מען מוסף - יתכן שבני המנין השני צריכים להפסיק לשנות כבר בתפילת הלחש של מוסף, בגן חזרת הש"ץ של המנין הראשון, ומשום כך מומלץ לבני אשכנז בכו"ל שלא לקיים ביום זה שני מענים במקום אחד; אולם, יתכן שהמליצה זו נכונה רק לגבי המקומות שבהם נהוג לומר את 'תפילת טל' בחזרת הש"ץ.